

David Lynch mágikus halála egy csoda

2025 január 18. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

A rendez?zseni 78 éves volt....

David Lynch tavaly közölte, hogy az életen át tartó dohányzás miatt tüd?tágulat (emfizéma) alakult ki nála, és

többet már nem tud forgatni. David Lynch a betegsége miatt csak nagyon keveset tudott sétálni anélkül, hogy elfogyott volna a leveg?je, és az otthonát sem tudta elhagyni. A 78 éves kultikus rendez? végül csütörtökön átlépett abba a világba, amelybe filmjeiben oly sokszor bekukucskált.

David Lynch imádta a dohányzást, az illatát és a rágyújtás pillanatát, a füstölés közbeni gondolkodást, de a betegsége miatt felhagyott kedvenc szenvedélyével – a halála pedig némi er?ltetett írói képpel élve olyan, mint a filmjei: ? a rothadásban, a titokzatos félhomályban is meglátta a szépet, és képes volt a világ kett?sségei közt megfogni a transzcendens lényeget, amit érzékelünk ugyan, de teljesen megérteni sosem leszünk képesek. Filmjeiben mindig örömmel vetette bele magát az ismeretlen sötétjébe, rejt?zzön az akár az amerikai kertvárosban, Hollywood kanyargó szerpentinjein, vagy egy eldugott kisvárosban. „Nagy ?r tátong most a világban, de ahogy ? mondaná, ne a lyukat nézd, hanem magát a fánkot!” – írta Lynch családja a Facebookon.

David Lynch, a szürrealista rendez?zseni

A rendez? filmjei éppen ezért állítottak kihívás elé olyan sok néz?t, mert a m?faji filmezést?l szokatlan módon az agytekervényeink helyett az érzelmi világunkat vették célba. Pont azt a részünket, ami túl van az értelmen, de ami mégsem jelenti azt, hogy David Lynch filmes feladványai ne lennének megfejthet?k.

Lynch éppen azért válhatott kultikus rendez?vé, mert nem vetette meg a m?faji kereteket sem (már fiatal fest?ként is tisztában lehetett vele, hogy a keret milyen meghatározó része a festménynek).

Nem egy elvont, lila ködös szerz? volt, hanem vérbeli közönségfilmes, szokatlan megoldásokkal, széls?séges h?sökkel, és vel?ig hatoló, szürreális hangulattal. A Lynch-filmek premisszája nagyon is érthet?, még akkor is, ha az gyakran az álom, a képzelet és a valóság határán táncol: a Twin Peaks egy a jó kedély? Cooper nyomozóról szól (Lynch abszolút filmes alteregója), aki Laura Palmer gyilkosa után kutat, az Inland Empire egy lecsúszott sztárról, aki nagy bajba keveredik, a Veszett világ fiatal szerelmesekr?l, akik a n? édesanyja el?l menekülve gázolnak át a fél világon.

Lynch sosem volt a szavak embere, interjúiban és könyvében is rendkívül egyszer?en és tömören fejezte ki magát, ami összecsengett a m?vészi felfogásával, miszerint a történeteket nem kell megmagyarázni.

Minél absztraktabb a film, annál változatosabbak lesznek az interpretációk, Lynch még azt is ellenezte, hogy beszélgessünk róluk, mert ahogy ? maga mondta, a film nézése maga a párbeszéd.

Sz?kszavúsága ellenére Lynch mégis roppant kedves, érzelmes és humoros ember hírében állt, állandó kiegyensúlyozottságát legf?képpen a rendszeres meditálásnak tulajdonította, melyre még a 70-es évek elején talált rá. Fiatalkori dühét és frusztrációját is a meditációval sikerült leküzdenie.

Úgy vélte, hogy a szenvedés nem fokozza a m?vészi kreativitást, hanem épp ellenkez?leg: az alkotás öröme és a bels? harmónia elengedhetetlen a m?vészethez. Ez az egyensúlyi szemlélet a filmjein is átszivárog, karakterei ezért lehetnek például egyszerre bohókásan jószív?ek és brutálisak, a humor és a kegyetlenség éles kontrasztjaival kiegészítve egymást.

A kultikus rendez? 78 évesen, csütörtökön átlépett abba a világba, amelybe filmjeiben oly sokszor bekukucskált. A mozimágiának köszönhet?en mégis visszanéz ránk, bármikor, mikor leülünk egy-egy filmje vagy a kultikus Twin Peaks-sorozat elé.

www.magyarnemzet.hu

Ajánló